

ΦΡΟΝΤΙΣΤΗΡΙΟ Μ.Ε. ΣΥΓΧΡΟΝΟ & ΝΟΥΣ

ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ ΚΑΙ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑ

ΚΕΙΜΕΝΟ 1

Η ΣΧΕΣΗ ΤΟΥ ΑΝΘΡΩΠΟΥ ΜΕ ΤΑ ΖΩΑ

Ο άνθρωπος χρησιμοποίησε, ή καλύτερα εκμεταλλεύτηκε, τα ζώα χάρη στην ανωτερότητά του, η οποία και του επέτρεψε να τα δαμάσει, να τα τιθασεύσει, να τα παγιδεύσει, να τα εξημερώσει και να κυριαρχήσει σε αυτά. Η ανωτερότητα του ανθρώπου έναντι των ζώων δε οφείλεται τόσο στη σωματική διάπλαση και στη δύναμή του, όσο στο ότι διαθέτει λόγο, δηλαδή σκέψη και ομιλία, ενώ τα ζώα είναι ά-λογα (χωρίς λόγο).

Η σχέση του ανθρώπου με τα ζώα είναι τόσο στενή, ώστε η ζωή του και ο πολιτισμός του να είναι αδιανόητα χωρίς αυτά. Ο άνθρωπος χρησιμοποίησε τα ζώα και τα προϊόντα τους για να αντιμετωπίσει βασικές του ανάγκες, όπως είναι η διατροφή και η ένδυσή του. Με τη βοήθεια των ζώων καλλιέργησε τη γη και ζώα χρησιμοποίησε για τη μεταφορά προϊόντων, αλλά και για τις δικές του μακρινές μετακινήσεις. Θεώρησε κάποια από αυτά ιερά (ο ταύρος στο μινωικό πολιτισμό) και άλλα τα θυσίαζε για να εξευμενίσει ή να ευχαριστήσει τους θεούς που λάτρευε. Από το πέταγμα πουλιών προσπάθησε να μαντέψει το μέλλον. Τα χρησιμοποίησε για να αυξήσει την πολεμική του δύναμη. Έδωσε σε ζώα ανθρωπόμορφα χαρακτηριστικά και ανθρώπινες ιδιότητες, έπλασε διδακτικούς μύθους με ήρωες ζώα (μύθοι Αισώπου), τραγούδησε την ομορφιά τους και αξιοποίησε χαρακτηριστικά τους με αλληγορικό και ποιητικό τρόπο («Ένας αητός περήφανος, ένας αητός λεβέντης...» [= ένας ανυπόταχτος και γενναίος κλέφτης]).

Ακόμα και στην εποχή μας τα ζώα δεν παύουν να χρησιμοποιούνται από τον άνθρωπο και να τον υπηρετούν. Είναι άγρυπνοι φύλακες, πιστοί σύντροφοί του και βοηθοί ατόμων με ειδικές ανάγκες. Προσφέρουν υπομονετικά πολύτιμες υπηρεσίες στη διάσωση ανθρώπων που κινδυνεύουν. Εκπαιδεύονται και αξιοποιούνται για τη σύλληψη εγκληματιών και της επιβολή της τάξης. Χαρίζουν στον άνθρωπο ευχαρίστηση και αναψυχή (ωδικά πουλιά, ιππασία). Κι ενώ συχνά ο άνθρωπος χρησιμοποιεί το χαρακτηρισμό <<ζώο>> για να βρίσει κάποιον, δε διστάζει, ωστόσο, να προβάλει χαρακτηριστικά της συμπεριφοράς των ζώων στη δική του ζωή, για να <<δικαιολογήσει>> τη δική του συμπεριφορά (νόμος της ζούγκλας)!

Οι άνθρωποι δε χρησιμοποιούν τα ζώα μόνο για να ικανοποιούν ανάγκες τους, αλλά δένονται και συναισθηματικά με αυτά. Τρέφουν γι' αυτά αισθήματα σεβασμού, στοργής και αγάπης. Μοιράζονται μαζί τους το χώρο του συχνά μικρού σπιτιού τους, τα τρέφουν, τα περιποιούνται και τα φροντίζουν, ώστε να είναι υγιή και καθαρά, τα προστατεύουν και συμπάσχουν μαζί τους, αν τύχει και πάθουν κάτι. Και αυτά τους κρατούν συντροφιά και τους δείχνουν με τον τρόπο τους την αφοσίωση και την ευγνωμοσύνη τους. Αυτοί οι άνθρωποι είναι πραγματικά φιλόζωοι.

Τα φιλόζωα αισθήματά τους οι άνθρωποι τα δείχνουν και με άλλους τρόπους. Ιδρύουν φιλοζωικά σωματεία και κέντρα για την

ΦΡΟΝΤΙΣΤΗΡΙΟ Μ.Ε. ΣΥΓΧΡΟΝΟ & ΝΟΥΣ

περίθαψη αδέσποτων ζώων, στηλιτεύουν την κακομεταχείριση ζώων και ευαισθητοποιούν την κοινή γνώμη για την ανάγκη να προστατεύονται τα ζώα, πρωτοστατούν σε εκδηλώσεις για των ζώων και διεκδικούν από τις κατά τόπους δημοτικές αρχές και από την πολιτεία λύσεις για προβλήματα σχετικά με τα ζώα και τη μεταχείρισή τους από τον άνθρωπο.

Τα συναισθήματά τους και οι πράξεις τους απορρέουν από μια πηγαία αγάπη και τρυφερότητα για τα ζώα, ιδιαίτερα για εκείνα που χρειάζονται βοήθεια και θαλπωρή, επειδή είναι αδύναμα και ανυπεράσπιστα. <<Η συμπεριφορά μας απέναντι στα ζώα είναι το μέτρο της δικής μας ηθικής ευαισθησίας και ποιότητας>>. Η φιλοζωία, εξάλλου, οφείλεται και στη συνειδητοποίηση ότι τα ζώα αποτελούν μέρος της Δημιουργίας που είναι απαραίτητο για την οικολογική ισορροπία και τη ζωή. Γι' αυτό μπορούμε, σε τελική ανάλυση, να υποστηρίξουμε ότι ο σεβασμός στα ζώα είναι σεβασμός στη ζωή.

Ορισμένοι υποστηρίζουν ότι, αντί να ασχολούμαστε με τα ζώα, καλό θα ήταν να ασχολούμαστε και με τους ανθρώπους.

Εντούτοις, σε πολλές περιπτώσεις οι άνθρωποι δείχνουν τη σκληρότητα και την απονιά τους απέναντι στα ζώα. Τα κρατούν δεμένα και αιχμάλωτα σε ακατάλληλους χώρους κι άλλες φορές τα εγκαταλείπουν στην τύχη τους. Τα κυνηγούν και τα σκοτώνουν, τα δηλητηριάζουν και τα δολοφονούν, τους φέρονται με βαναυσότητα και τα βασανίζουν. Τα χρησιμοποιούν σε αγώνες (κυνομαχίες, κοκορομαχίες) για να <<διασκεδάσουν>>, στοιχηματίζοντας μάλιστα για τη νίκη και την εξόντωση του ενός από το άλλο! Εκτρέφουν ζώα και τα σκοτώνουν για να πάρουν το δέρμα τους, με το οποίο παράγουν ακριβές γούνες ή πολυτελή δερμάτινα είδη. Τα χρησιμοποιούν ως πειραματόζωα σε ιατρικές και φαρμακευτικές έρευνες για την παραγωγή φαρμακευτικών ή άλλων ουσιών. Τα τροποποιούν γενετικά, για να παράγουν μεγαλύτερες ποσότητες και ποικιλίες τροφίμων. Καταστρέφουν τη φυσική τους κατοικία, τους βιότοπους, και προκαλούν την εξαφάνισή τους. Όλα αυτά έχουν χαρακτηριστεί έγκλημα με θύμα τα ζώα. Και όπως για τα άλλα εγκλήματα, έτσι και γι' αυτό η αιτία είναι η κακία και η απληστία ορισμένων ανθρώπων.

Σ. ΚΟΥΤΡΑΣ

ΠΕΙΣΤΙΚΟΣ ΛΟΓΟΣ, τεύχος α', σελ.174-177

ΚΕΙΜΕΝΟ 2

ΖΩΟΦΙΛΙΑΣ ΚΑΚΟΗΘΗ ΝΕΟΠΛΑΣΜΑΤΑ

[...] Πού πραγματικά οφείλεται αυτή η καταιγιστική πλημμυρίδα <<στοργής>> για τα ζώα, πιστοποιημένη διεθνώς στις <<προηγμένες>> κοινωνίες σήμερα; Δύσκολο να δεχτεί κανείς ότι πλεονάζει στις μαζικές μας συμβιώσεις η ευαισθησία, η τρυφερότητα των αισθημάτων, ότι υπερεκχειλίζει η ανάγκη στοργής για τη φύση και σεβασμού του θαύματος της ζωής. Τέτοιες ερμηνείες της <<ζωοφιλίας>> δύσκολα τεκμηριώνονται, αφού σε όλες σχεδόν τις υπόλοιπες εκφάνσεις του συλλογικού βίου οι άνθρωποι εμφανιζόμαστε συνεχώς και πιο εγωκεντρικοί, παγερά αδιάφοροι ή

ΦΡΟΝΤΙΣΤΗΡΙΟ Μ.Ε. ΣΥΓΧΡΟΝΟ & ΝΟΥΣ

επιθετικοί για τον άνθρωπο, άπληστα ιδιοτελείς, βάνουσοι καταστροφείς της φύσης.

Άλλες αφετηρίες πρέπει να έχει η <<ζωοφιλία>> των ημερών μας, μάλλον ψυχολογικές – η γνώμη των ειδικών (της κοινωνικής ψυχολογίας) θα μας ήταν χρήσιμη για να κατανοήσουμε το φαινόμενο. Σε πολλές περιπτώσεις είναι φανερό ότι η ζωοφιλία αναπληρώνει (μάλλον υπεραναπληρώνει) την αδυναμία ή την ικανότητα σχέσης με τους ανθρώπους, ακόμα και τους εγγύτατους: Α-δυναμία να περιορίσουμε το Εγώ μας, να μοιραστούμε το θέλημά μας, να κοινωνήσουμε με τον άλλο τη ζωή, να σεβαστούμε έμπρακτα την ετερότητά του, την ελευθερία του, την ελευθερία του. Η ζωοφιλία απαλλάσσει από τέτοια οχλήματα το Εγώ μας, ικανοποιεί (ίσως ασύνειδα) αυτό που ο ναρκισσισμός επιθυμεί από κάθε σχέση: Να μας εξασφαλίσει την ιδιοκτησία του άλλου, να κατέχουμε τον άλλον, να τον κηδεμονεύουμε, να του επιβάλλουμε απρόσκοπτα την υπεροχή του δικού μας Εγώ.

Ο ζωόφιλος εκθειάζει συνήθως τις <<αρετές>> που διαθέτει το κατοικίδιό του: Πώς <<καταλαβαίνει>>, πώς <<ανταποκρίνεται>> στην αγάπη του αφεντικού του, πώς αντιπαρέχει υπακοή στα κελεύσματά του, <<ευγνωμοσύνη>> για κάθε φροντίδα, συνεπή πιστότητα, αφοσίωση στο αφεντικό του. Και συγκρίνονται συνήθως όλες αυτές οι <<χάρεις>> του κατοικίδιου με την σκληρότητα, την ιδιοτέλεια, την αγνωμοσύνη που συναντάει κανείς στις ανθρώπινες σχέσεις.

Ξεχνούν οι ζωόφιλοι ότι η ιδιοκτησία δεν είναι σχέση και γι' αυτό και μόνο ως ψευδαίσθηση παρηγορεί τη μοναξιά.

Η χαρά της σχέσης κερδίζεται, δεν αγοράζεται. Κερδίζεται με αυτοπαραίτηση από τον εγωκεντρισμό, με αυτοπροσφορά. Η ορμέμφυτη <<ευγνωμοσύνη>> του ζώου φανερώνει ικανοποίηση λειτουργικών αναγκών του ενστίκτου, αποκαλύπτει όχι την <<αγάπη>> του ζώου, αλλά μόνο την αβυσσαλέα μοναξιά του αφέντη.

Δεν είναι κάθε μορφή ζωοφιλίας μια ασυνείδητη δυστυχία ανέραστης μοναξιάς. Δεν είναι ανεπίγνωστη αποτυχία στο άθλημα των προσωπικών σχέσεων, στο άθλημα της αγάπης. Καιροφυλακτεί ο συμβιβασμός με τα υποκατάστατα ή τις ψευδαισθήσεις της σχέσης.

Σήμερα που η επιθετική «εξατομίκευση» ζητάει με κάθε τρόπο «δικαίωση» (ηθική, ιστορική, ακόμη και μεταφυσική) η αναπηρία της ακοινωνησίας και μοναξιάς προσλαμβάνει διαστάσεις επιδημίας. Με αναπόφευκτο τον πληθωρισμό των εκδοχών της μη - σχέσης ως σχέσης.

Χρήστος Γιανναράς, από τον τύπο

ΘΕΜΑ Δ

Αρθρογραφώντας στην εφημερίδα του σχολείου σου, περιγράφεις σε 350 - 400 λέξεις φαινόμενα κακοποίησης ζώων που παρατηρείς γύρω σου και καταθέτεις την άποψή σου για τα οφέλη που προσφέρει η συντροφιά με τα ζώα.

Μονάδες 30